

ODPŁATNOŚĆ ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ

Do domu pomocy społecznej (DPS) kierowane są osoby, które:

- wymagają całodobowej opieki z powodu m.in. choroby lub niepełnosprawności,
- nie mogą samodzielnie funkcjonować,

oraz którym:

- nie można zapewnić pomocy w postaci usług opiekuńczych¹.

Osoba ta powinna być skierowana do odpowiedniego typu domu pomocy społecznej² za jej zgodą lub jej przedstawiciela ustawowego. DPS powinien być zlokalizowany jak najbliżej jej dotychczasowego miejsca zamieszkania.

Dokumenty niezbędne do wydania decyzji o skierowaniu osoby do domu pomocy społecznej oraz do wydania decyzji ustalającej odpłatność za pobyt w nim kompletuje ośrodek pomocy społecznej właściwy dla gminy, na terenie której zamieszkuje³ lub przebywa⁴ osoba zainteresowana. W praktyce bardzo często zgromadzone dokumenty przesyłane są do ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zameldowania danej osoby.

Decyzję o skierowaniu do domu prowadzonego przez powiat wydaje starosta lub na jego zlecenie kierownik PCPR właściwy ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu osoby zainteresowanej bądź jej zameldowania. W przypadku skierowania do DPS prowadzonego przez gminę decyzję wydaje prezydent, burmistrz, wójt lub upoważniony do tego kierownik ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce pobytu lub zamieszkania osoby zainteresowanej bądź miejsca jej zameldowania.

Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny – jego maksymalną wysokość określa średni miesięczny koszt utrzymania⁵ ustalany przez:

- wójta (burmistrza, prezydenta miasta) – w przypadku domu o zasięgu gminnym,
- starostę – w przypadku domu o zasięgu powiatowym,
- marszałka województwa - w przypadku domu o zasięgu regionalnym.

Koszty te są ogłaszane w wojewódzkim dzienniku urzędowym do 31 marca każdego roku.

Do ponoszenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej są zobowiązani w kolejności:

- mieszkaniec domu – nie więcej niż 70% swojego dochodu (jeżeli np. dana osoba ma dochód w postaci: renty socjalnej – 501,87 zł netto i zasiłku pielęgnacyjnego – 153 zł to miałyby płacić 458,40 zł); w przypadku osób małoletnich – przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka – nie więcej niż 70% tego dochodu,

¹ Usługi opiekuńcze przyznają i organizują ośrodki pomocy społecznej dla osób, które z powodu m.in. choroby wymagają pomocy innych, a są jej pozbawione lub gdy rodzina nie jest w stanie im pomóc.

² W przypadku osób z autyzmem i innymi całościowymi zaburzeniami rozwojowymi są to domy dla osób niepełnosprawnych intelektualnie (dorosłych lub dzieci i młodzieży). Jak dotąd w polskim prawie nie funkcjonują domy mieszkalne dla osób z autyzmem.

³ Miejszem zamieszkania w rozumieniu art. 25 kodeksu cywilnego jest miejscowość, na terenie której przebywa osoba z zamiarem stałego pobytu.

⁴ Miejszem pobytu w rozumieniu art. 6 ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych jest zamieszkiwanie w określonej miejscowości pod danym adresem z zamiarem stałego przebywania.

⁵ Zgodnie z zarządzeniem Nr 2817/2009 Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 30 III 2009 r. w sprawie ustalenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w domach pomocy społecznej na terenie m. st. Warszawy w 2009 r. – średni koszt wynosi od 1911 zł do 3222 zł.

- małżonek, zstępni i wstępni⁶ – zgodnie z umową zawartą z kierownikiem ośrodka pomocy społecznej:
 - w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jeżeli jej dochód jest wyższy niż 250% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, uprawniającego do ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej (477 zł x 250% = 1192,50 zł). Jednak dochód po wniesieniu opłaty nie może być mniejszy niż 250% ww. kryterium dochodowego (tj. 1192,50 zł),
 - w przypadku osoby w rodzinie, jeżeli dochód na osobę w rodzinie jest wyższy niż 250% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, uprawniającego do ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej (351 zł x 250% = 877,50 zł), z tym że dochód po wniesieniu opłaty nie może być mniejszy niż 250% ww. kryterium dochodowego (tj. 877,50 zł),
- gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – w wysokości różnicy pomiędzy średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej, a opłatami wnoszonymi przez osoby wymienione powyżej, które są zobowiązane do ponoszenia odpłatności.

Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej mogą także wносить osoby niewymienione powyżej.

W przypadku gdy osoby nie wywiązują się z obowiązku wnoszenia opłat pokrywa je zastępczo gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Gmina ma prawo do dochodzenia zwrotu wydatków poniesionych na ten cel.

Jeżeli mieszkaniec domu podejmuje pracę ze wskazań terapeutyczno-rehabilitacyjnych lub uczestniczy w warsztatach terapii zajęciowej i otrzymuje z tego tytułu wynagrodzenie bądź kieszonkowe wtedy do jego dochodu branego pod uwagę przy naliczaniu opłaty za pobyt w DPS dodawane jest 50% otrzymywanego wynagrodzenia lub kieszonkowego.

Nie wnosi się opłat za pobyt w domu pomocy społecznej za okres, w którym:

- mieszkaniec domu, który jest zobowiązany do ponoszenia opłat przebywa do 21 dni w roku u osoby, która także ponosi odpłatność za jego pobyt w DPS (zwolnienie z opłat za ten okres dotyczy obydwu ww. osób),
- osoba małoletnia mieszkająca w DPS przebywa do 70 dni w roku w domu rodzinnym.

Zwolnienie (całkowite lub częściowe) z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej może być przyznane na wniosek osoby wnoszącej opłaty w sytuacji gdy:

- wnosi ona opłaty za pobyt innych członków rodziny w domu pomocy społecznej, ośrodku wsparcia lub innej placówce,
- występują uzasadnione okoliczności – takie jak: długotrwała choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, śmierć członka rodziny, straty materialne powstałe w wyniku klęski żywiołowej lub innych zdarzeń losowych,
- małżonkowie, zstępni i wstępni utrzymują się z jednego świadczenia lub wynagrodzenia,
- osoba zobowiązana do wnoszenia odpłatności jest w ciąży lub samotnie wychowuje dziecko.

Uwaga: Rada Gminy może określić na mocy uchwały korzystniejsze warunki ustalania opłat za pobyt w domu pomocy społecznej o zasięgu gminnym, częściowego lub całkowitego zwolnienia z tych opłat, zwrotu należności za okres nieobecności osoby w DPS.

Podstawa prawna: ustawa z dn. 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej – Dział II., Rozdział 2 (Dz. U. z 2008 r., Nr 115, poz. 728 t.j., z późn. zm.), rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dn. 19 października 2005 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r., Nr 217, poz. 1837).

⁶ Zstępni – dzieci, wnuki; wstępni – rodzice, dziadkowie.